

Handleplan for læsning; vuggestue/dagpleje – 0-3 år

- Læsekompetenceplan for Egedal Kommune 0 – 18 år; læsning, sprog og læring –

Handleplan for læsning; vuggestue/dagpleje – 0-3 år

<p style="text-align: center;">S</p> <p style="text-align: center;">- status/sammenhæng -</p>	<p style="text-align: center;">M</p> <p style="text-align: center;">- målsætning -</p>	<p style="text-align: center;">T</p> <p style="text-align: center;">- tiltag og handlinger -</p>	<p style="text-align: center;">T</p> <p style="text-align: center;">- tegn -</p>	<p style="text-align: center;">E</p> <p style="text-align: center;">- evaluering -</p>
<p style="text-align: center;">Læseudvikling</p>	<p>CKF + Fælles mål Kommunale målsætninger Lokale målsætninger</p>	<p>Hvad sættes i værk for på bedst mulig vis at kunne nå målet?</p>	<p>Hvad skal man se af tegn på vej mod (delmål), og når målet er nået?</p>	<p>Summative (formaliserede) test og formative (løbende) evalueringsformer</p>
<p><i>Ordforråd, forståelse kommunikation, interesse</i></p> <p>Babytegn: <i>Babytegn styrker generelt barnets sprogudvikling og fordrer, at børnene taler tidligere. Sprogsvage børn får bedre kommunikationsmuligheder og vil opleve færre frustrationer, idet de bliver bedre forstået.</i></p>	<p>Alle institutioner og dagplejer benytter babytegn.</p> <p>Barnets sprogudvikling styrkes.</p> <p>Barnet får flere kommunikationsmuligheder.</p> <p>Det pædagogiske personale undgår, at barnet bliver frustreret over ikke at blive forstået</p> <p>Det sikres, at flest mulige børn hurtigt opbygger et talesprog</p> <p>Det pædagogiske personale kender og anvender babytegn i deres kommunikation.</p>	<p>Kurser i babytegn udbydes af skole- og institutionscenteret; både eksterne og interne kurser.</p> <p>På kurserne skal det pædagogiske personale lære babytegn, som kan anvendes i dagligdagen.</p> <p>Kurserne skal bevidstgøre personalet om deres kommunikation med børnene.</p> <p>Det pædagogiske personale skal kende til og anvende babytegn, så børnene oplever at kunne kommunikere med alle voksne i institutionen.</p> <p>Egedal Kommunes insti-</p>	<p>Institutionen begynder en implementering af tegnene – fx månedens tegn.</p> <p>Forældrene inddrages.</p> <p>Børnene begynder at anvende tegnene i dagligdagen.</p> <p>Det pædagogiske personale omkring barnet anvender tegnene.</p> <p>Der vidensdeles mellem de ansatte.</p>	<p>Der evalueres via <i>Matrix</i> og <i>EVA</i>.</p> <p>Evalueringen foregår løbende og skal medvirke til, at de ansatte reflekterer over praksis og over børnenes udbytte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • I hvor høj grad er babytegn en integreret del af kommunikationen med børnene? • I hvor høj grad anvender børnene tegn i deres kommunikation? • Hvilke børn har fået lettere ved at udtrykke sig? • Hvilke tiltag er iværksat for, at alle ansatte har den fornødne viden om babytegn?

Handleplan for læsning; vuggestue/dagpleje – 0-3 år

		<p>tutionscenter udvikles en web-folder om babytegn. Den enkelte institution kan klippe og tilføje i filen, så den kommer til at passe til aktuel praksis.</p> <p>Folderen bliver tilgængelig på <i>Egebørn</i> under institutionens dokumenter.</p> <p>Hver institution udvælger pædagoger, som kan fungere som kulturbærere og gå forud i implementeringen i institutionen.</p> <p>De kulturbærende pædagoger skal indføre og fastholde brugen af babytegn i institutionen.</p> <p>Babytegn skal være et fokus over en flerårig periode, så der sikres en fastforankret implementering i institutionens kommunikationskultur.</p>	<p>Egedals folder om babytegn tilpasser institutionen, hvorefter den udleveres til forældre.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hvilke tiltag er foretaget for at inddrage forældrene? • Oplever I, at forældrene tager tegnene til sig og anvender dem?
--	--	---	--	---

Handleplan for læsning; vuggestue/dagpleje – 0-3 år

<p><i>Ordforråd, læseforståelse, læsekonventioner og læseinteresse.</i></p> <p>Dialogisk læsning: <i>Dialogisk læsning fordrer, at barnet får mulighed for indlevelse i tekster og deltagelse i en aktiv dialog om handlingsforløbet.</i> <i>Børnene skal have muligheder for tekstindlevelse, og de skal samtidig indføres i skriftsproglige konventioner gennem dialog, fællesskab og erfaring.</i></p>	<p>Institutionerne arbejder med bøger og dialogisk oplæsning på mange forskellige måder.</p> <p>Der bruges mange tilgange. Der bruges forskellige boggenrer.</p> <p>Institutionerne anvender og finder værdi i en fælles genrekanon.</p> <p>Institutionerne føler ejerskab for en genrekanon og vil udvikle og opdatere denne.</p> <p>Det læste bearbejdes på mangfoldig vis – fx via leg, drama, tegninger og sang.</p> <p>Barnet finder interesse for bøger.</p> <p>Barnet får mange muligheder for at reflektere og indgå i dialog om teksters indhold og udseende.</p>	<p>Mulige sparringspartnere: talepædagoger, Egedal bibliotekerne, Læsekompetencecenteret (LKC).</p> <p>Egedal bibliotekerne udvikler en bogliste med forskellige genrer og titler, der kan være velegnede til dialogisk læsning.</p> <p>På <i>Egebørn</i> vil bibliotekerne fra Egedal bibliotekerne lægge informationer om nye bøger, der er velegnede til dialogisk læsning og oplæsning i øvrigt. Bilag: Bibliotekets anvisning til tilrettelæggelse og afvikling af dialogisk læsning.</p> <p>Det tilsigtes, at den enkelte institution udvælger bøger, som indkøbes og</p>	<p>Der er et øget fokus på bøger i institutionen.</p> <p>Der skabes rolige stunder til dialogisk læsning</p> <p>Børnene deltager aktivt i læsningen</p> <p>Børnene bliver opmærksomme på skriftsproglige konventioner</p> <p>Børnene kan håndtere en bog.</p>	<p>Der evalueres via <i>Matrix</i> og <i>EVA</i>.</p> <p>Evalueringen foregår løbende og skal medvirke til, at de ansatte reflekterer over praksis og over børnenes udbytte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • I hvor høj grad er dialogisk læsning en integreret del af samværet med børnene? • I hvor høj grad er børnene i stand til at håndtere en bog på egen hånd? • Legelæser børnene? • Efterligner børnene læsesituationen i deres leg? • Hvilke børn har/har ikke udvist særlig glæde ved at deltage i dialogisk læsning? • Hvorledes er børnenes indlevelsens- og aktivitetsniveau før, under og efter oplæsningen? • Hvilke tiltag er iværksat for, at alle ansatte har den fornødne vi-
--	--	---	---	--

Handleplan for læsning; vuggestue/dagpleje – 0-3 år

	<p>Barnet stifter bekendtskab med mange forskellige tekster, teksttyper og genre.</p> <p>Barnet får mulighed for at opdage detaljer omkring skriftsprogets konventioner (at bladre i en bog, venstre side før højre, at se på forsiden osv.)</p> <p>Pædagoger har været på kurser i dialogisk læsning.</p> <p>Forældre inddrages</p>	<p>anvendes til dialogisk læsning og oplæsning i øvrigt. Herved sikres det, at det enkelte barn møder forskellige bøger, forfattere og genrer, og får mulighed for at deltage aktivt i dialoger omkring indhold og tekststruktur.</p> <p>Det afholdes kurser i dialogisk læsning – kurserne kan være interne.</p> <p>Der vidensdeles kollegialt samt med den talepædagog, som er tilknyttet institutionen.</p> <p>Forældre sættes ind i hvorledes og hvorfor der arbejdes med dialogisk læsning på forældremøder.</p>	<p>Det pædagogiske personale kommer på kursus i dialogisk læsning</p> <p>Forældre føler sig velinformerede og motiverede til at støtte deres barns skriftsprogsudvikling</p>	<p>den om dialogisk læsning?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvilke tiltag er foretaget for at inddrage forældrene? • Oplever I, at forældrene tager dialogisk læsning til sig? • Er børnene glade for dialogisk læsning?
<p><i>Sprogets funktion, forståelse, ordforråd og interesse.</i></p> <p>Symbolsprog: <i>Et fokus på hvorledes man</i></p>	<p>Børnene stifter bekendtskab med forskellige rollelege – fx familielege, køkken/restaurant,</p>	<p>Det pædagogiske personale hjælper og støtter med at sætte ord på dét, som barnet er optaget af</p>	<p>Børnene bruger legesignaler – fx brug af kropssprog, figurer og attrapper, udklædning, stem-</p>	<p>Evalueringen via <i>Matrix</i> foregår løbende og skal medvirke til, at de ansatte reflekterer over prak-</p>

Handleplan for læsning; vuggestue/dagpleje – 0-3 år

<p><i>bruger sproget i forskellige situationer, kan udvide barnets ordforråd og give barnet en dybere forståelse af sproget og dets funktion.</i></p>	<p>transport og politi & røvere.</p> <p>I legen bliver sproget udvidet og afprøvet; børnene forhandler og aftaler.</p> <p>Sprogets forside bliver afprøvet; børnene siger ordene på forskellige måder alt efter rolle i legen.</p> <p>Børnene bliver bevidste om, at sprogets form – måden tingene siges på – har betydning.</p> <p>Børnene udvikler deres kommunikative evner; for at legen kan fungere, er det nødvendigt at gøre sig forståelig og blive forstået.</p> <p>Det pædagogiske personale hjælper og støtter med at sætte ord på en leg.</p> <p>Det pædagogiske perso-</p>	<p>her og nu.</p> <p>Det pædagogiske personale skaber grobund for og tager initiativ til fantasifulde lege.</p> <p>Det pædagogiske personale sætter ord på børnenes legeunivers med udgangspunkt i børnenes ideer.</p>	<p>meføring og mimik.</p> <p>Børnene kan bruge sproget – fx til at invitere sig ind i en leg, holde legen kørende og holde pause i legen.</p> <p>Børnene kan skabe sig fiktive handlinger med sproget – fx betyder "Snork-pyh", at nu har de sovet en hel nat, og en ny dag begynder.</p> <p>Børnene spejler sig i de voksne, ligesom de kopierer de voksne.</p> <p>Børnene leger rollelege.</p> <p>Børnene lærer af hinanden.</p>	<p>sis og over børnenes udbytte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Udnyttes læringsmiljøerne optimalt? • Revurderes læringsmiljøerne løbende? • Afspejler læringsmiljøerne børnenes interesser og lege? • Skaber læringsmiljøerne mulighed for leg i forskelligt tempo?
---	---	--	--	--

Handleplan for læsning; vuggestue/dagpleje – 0-3 år

	<p>nale hjælper med at skabe fantasiunivers.</p> <p>Det pædagogiske personale hjælper børnene til at skabe indre forestillingsbilleder gennem leg.</p> <p>Det pædagogiske personale udnytter læringsmiljøerne.</p>	<p>Børnene begynder at sætte ord på deres lege.</p> <p>Det pædagogiske personale er opmærksom på, hvordan læringsmiljøerne kan udnyttes i dagligdagen til at understøtte børnenes leg.</p>	<p>Læringsmiljøerne udnyttes og tilpasses til børnenes behov.</p>	
<p><i>Flydende sprog, ordforråd, forståelse og interesse.</i></p> <p>Fortælle historier: <i>Børn udvikler deres sprog og deres forestillingsevne ved at lytte til og fortælle historier.</i></p>	<p>Børnene kan danne indre billeder ved at lytte til historier.</p> <p>Børnene kan være interesseret i og opmærksomme på det talte sprog.</p> <p>Børnene kan fortælle om det, som det er optaget af.</p> <p>Barnet kan lytte til andre.</p>	<p>Det pædagogiske personale fortæller historier til børnene.</p> <p>Det pædagogiske personale hjælper børnene til at danne indre billeder ved at bruge stemmeleje og mimik til at understrege indholdet.</p> <p>Det pædagogiske personale er opmærksomme på at vidensdele med forældre.</p> <p>Det pædagogiske personale skaber mange mu-</p>	<p>Børn glædes over at høre historier.</p> <p>Børnene indlever sig i handlingen.</p> <p>Børnene gengiver handlingen til andre voksne og forældre.</p>	<p>Der evalueres via <i>Matrix</i> og <i>EVA</i>.</p> <p>Evalueringen foregår løbende og skal medvirke til, at de ansatte reflekterer over praksis og over børnenes udbytte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hvornår oplever I, at børnene finder glæde ved at lytte? • Oplever I, at barnet ønsker at høre en historie igen og igen? • Hvornår oplever I, at børnene får lyst til at fortælle om og/eller

Handleplan for læsning; vuggestue/dagpleje – 0-3 år

		<p>lighed for situationer, hvor børnene kan fortælle og lytte.</p> <p>Det pædagogiske personale er opmærksomme på at sænke tempoet.</p> <p>Der skabes mulighed for, at barnet med et lille sprog har adgang til visuelle ting, der kan styrke dets kommunikation – fx laminerede sangtekster med billede på, tøjdyr som symboliserer sange og historier.</p>		<p>efterlignende dele af en historie?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oplever I, at børnene indlever sig og engageres? • Hvad er der gjort for at skabe rolige stunder? • På hvilken måde er praksis ændret?
<p><i>Tidlig læsning/før afkodning og læseinteresse.</i></p> <p>Logografisk læsning: <i>Børn er meget tidligt i stand til at genkende nære og kære ord som logoer. Her er ikke tale om afkodende læsning, men barnet kan blive opmærksom på, at det skrevne ord har en betydning, og at det kan gå igen flere steder.</i></p>	<p>Barnet genkender eget navn i forskellige sammenhænge</p> <p>Barnet genkender logo-navne på hverdagsting samt nære og kære navne – fx eget og andres navne, skilte og butiksnævne.</p>	<p>Barnets navn kan ses på alle relevante steder, der hører til barnet – fx garderobe, kurv, skuffe, billede og stol.</p> <p>Der laves aktiviteter, hvor barnets billede og navn kombineres – fx vendespil.</p> <p>Der laves skilte til lege – fx bus- og togskilte til køreleg på legepladsen.</p>	<p>Barnet kan genkende sit eget navn i forskellige sammenhænge.</p> <p>Barnet er optaget af at genkende navne og logoer.</p> <p>Barnet bruger logoer i sin leg – fx bus og togskilte.</p>	<p>Der evalueres via <i>Matrix</i>.</p> <p>Evalueringen foregår løbende og skal medvirke til, at de ansatte reflekterer over praksis og over børnenes udbytte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kan børnene genkende deres navn • Kender børnene andre logoer? • Er der skabt mulighed for, at barnet kan genkende sit navn på

Handleplan for læsning; vuggestue/dagpleje – 0-3 år

		Der laves eksempelvis plancher med barnets og forældres navne til ophæng.		<p>flere steder i institutionen?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hænger navneskilte indenfor barnets synsfelt eller indenfor de voksnes synsfelt? • Har barnet mulighed for at finde og lege med sit navn? • Hvorledes laves der tiltag for, at barnet kan danne erfaringer med at genkende sit navn? • Hvorledes er der lavet andre tiltag for, at børnene kan inddrage logoer i deres lege?
<p><i>Fonologisk opmærksomhed og interesse.</i></p> <p>Fonologisk opmærksomhed: <i>Sproget består af enkeltlyde, og for på sigt at blive en god læser er det væsentligt, at barnet udvikler en opmærksomhed på sprogets lydside.</i></p>	<p>Barnet er opmærksomt på sprogets lydside.</p> <p>Barnet viser interesse for rim og remser.</p> <p>Barnet synes, at det er sjovt at lege med lydene – fx at vrøvle, "bakke snavvendt" og sige sjove lyde.</p> <p>Enkelte sprogstærke</p>	<p>Der synges, rimes og fortælles remser ofte.</p> <p>Der skabes ro til at sætte fokus på sprogets lydside.</p> <p>Det pædagogiske personale fortæller historier og inddrager vrøvleord, rim og vrøvlelyde.</p> <p>Det pædagogiske per-</p>	<p>Børnene finder det sjovt at lytte til voksne, som leger med sprogets lydside.</p> <p>Enkelte børn er selv i stand til at lege med sprogets lydside.</p> <p>Forældre har mulighed for og kender til vigtigheden af at støtte deres barns udvikling af fono-</p>	<p>Der evalueres via <i>Matrix</i>.</p> <p>Evalueringen foregår løbende og skal medvirke til, at de ansatte reflekterer over praksis og over børnenes udbytte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Synes børnene, at det er sjovt at lege med sprogets lydside? • Hvilke tiltag er gjort

Handleplan for læsning; vuggestue/dagpleje – 0-3 år

	børn kan udlede, hvad ordet betyder, når det pædagogiske personale vrøvler – fx ved at bytte forbogstavet ud med et andet ("... se det går en bo" "nej... en ko").	sonale bytter forbogstaver på børnenes navne, så navnenes forlyd ændres. Det pædagogiske personale laver sjov med sprogets lydside.	logiske opmærksomhed.	for, at børnene skal finde det sjovt at lege med sprogets lydside? <ul style="list-style-type: none"> • Hvorledes er erfaringerne med rim og remser? • Kender forældrene de rim og remser, som institutionen bruger i hverdagen?
Formaliseret samarbejde ved overgang mellem vuggestue/dagpleje og børnehave: <ul style="list-style-type: none"> • <i>forventningsafstemning</i> • <i>overlevering mellem institutionerne</i> • <i>løbende forældreinddragelse</i> 	Informationerne deles institutionerne imellem.	Der afholdes et møde mellem det afgivende og modtagende pædagogiske personale. På overdragelsesmødet præsenteres, hvorledes og hvad børnegruppen har arbejdet med i dagligdagen ift. læsekompetenceplanen - herved skabes sammenhæng, dialog og vidensdeling institutionerne imellem. Forældrene informeres løbende om skriftsprogstimulerende tiltag. Tidlige skriftsprogsud-	Forældre oplever en øget sammenhæng mellem dagpleje/vuggestue og børnehave. Det pædagogiske personale i børnehaven fortsætter det pædagogiske arbejde, som dagpleje/vuggestue har igangsat i forhold til læsekompetenceplanen.	

Handleplan for læsning; vuggestue/dagpleje – 0-3 år

		viklende tiltag er på dagsordenen ved alle forældremøder.		
--	--	---	--	--